

Der er, som sagt, efter min Mening overordentlig ringe Grund til at holde paa den titomtaltte Bestemmelse, da den hidtil kun er bleven anvendt i ganske enkelte Tilfælde og i Fremtiden formodentlig endnu sjældnere vil blive anvendt, fordi det ikke kan betale sig. Dersom nogen af de ærede Herrer vilde oplyse mig om, at det under sædvanlige Forhold kan betale sig at indtage god Fæstefjord til Skov og betale Fæsteren en ordentlig og retfærdig Godtgjørelse for det, han mister, fordi der berøves ham Noget, der hører til hans Avlsbedrift, hvorfor han naturligtvis maa have en meget høiere Betaling end den, der almindelig kan gives i Forpagtning eller Leie af et saadant Stykke Jord, ja, saa indrømmer jeg, at jeg har Ret. Jeg har jo indrømmet, at der kan være enkelte Godseiere, som have en saadan Caprice, men for deres Skyld er der virkelig ingen Grund til at opretholde en Lovbestemmelse, hvis Ubillighed de Fleste med mig vistnok indrømme.

J. A. Hansen: Jeg vil svare den ærede sidste Taler, at her ikke er nogen Tale om, som han sagde, at frue Discussionen op til en stor Høide; men han vil dog ikke kunne undre sig over, at man kan blive varm, naar man seer, at man, hvilken Udvei man end forsøger for at komme igennem dette forqvælede og forviklede Forhold, altid bliver staaende, hvor man er. Vil man en Afløsning af Fæsteforholdet, om den kan der slet ikke være Tale, og vil man en Forbedring, en Udvikling af Forholdet, en Virkeliggjørelse af Lovgivningen, saa er der andre Ting i Veien. Jeg havde virkelig troet, at netop Regjeringen og de ærede Medlemmer af Rigsdagen, der have været imod en Lov, som tilsigtede Afløsning af Fæstevæsenet, vilde have været meget villige til at følge Forslagsstillerne i den Retning, som det foreliggende Lovforslag gaaer; men efter den Erklæring, som den sidste ærede Taler afgav, har det ikke forundret mig, at man seer, at ingen af dem ville gaae den Vej; men han kan ikke, fordi han ikke selv ved en saadan Leilighed kan blive varm, undre sig over, at Andre kunne blive det. Han har talt om, at Godseierne skulle betale Fæsterne, naar de

inddrage Jord til Fredskov, men hvem bestemmer, hvad Godseieren skal betale? (Nagaard: Landvæsenkommissionen). Ja, meget rigtigt, men hvem bestaae Landvæsenkommissionerne af? De bestaae af Godseiere og Forvaltere. Den ærede Rigsdagmand vil derfor vistnok indrømme mig, at der ikke kan være Tale om en „rigelig“ og „rundelig“ Betaling, hvor den ene Part, den der skal yde Betalingen, og denne Parts Venner, bestemme, hvad der skal ydes til den anden Part.

Dernæst skal jeg oplyse den ærede Taler om, at der ikke indrages saa lidet Fæstefjord til Skov og at det kan betale sig, og jeg skal sige ham hvorfor. Det er en Mening, som efterhaanden mere og mere har gjort sig gjældende, det er en Tro, som næsten bliver deelt af Alle, at der maa komme en Tid, da vi faae en Lov om Afløsningen af Fæstegodsset, og at den Fæstefjord, som Godseierne, forinden en saadan Lov udkommer, kunne drage ud af Fæsteforbindelsen og over til anden Raadighed, maa være unddraget fra det Forhold, hvorpaa denne Lov, naar den i sin Tid kommer, vil finde Anvendelse. Den Dvotadeel, som vi Alle ere enige om, at Godseierne maae afgive af Fæstefjorden, naar den gaaer over til at blive Selveiendom, ville de blive frie for at betale af den Jord, der er inddraget til Fredskov, eller som Godseieren paa en eller anden Maade har vidst at undrage fra Fæsterne. Heraf vil den ærede Taler see, hvad han maastee ikke for har vidst, at der er en Fordeel for de vedkommende Godseiere ved at foretage den her omhandlede Operation. Naar den ærede Taler dernæst siger, at vi nu have faaet tilstrækkelig oplyst fra Ministerens Side, at Bestemmelsen i Forordningen af 1787 anvendes saa overordentlig sjelden, saa synes jeg, at den ærede Taler maatte have stillet denne sin Paastand noget anderledes efter den sidste Erklæring, som den ærede Minister afgav, og som gik ud paa, at han ikke kjendte noget af de Tilfælde, som her bleve nævnte, og hvor der netop er Spørgsmaal om en saadan Anvendelse.

Naar den ærede Taler troer, at der ikke er mange af disse Tilfælde, saa viser dette